

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
Departament Pomocy i Integracji Społecznej

Zatwierdzam:

PODSEKRETARZ STANU

Elżbieta Bojanowska

PROGRAM
**„Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu –
nowy wymiar 2020”**

Warszawa, luty 2016 r.

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
I. Cele Programu	5
II. Założenia Programu.....	6
III. Zakładane rezultaty.....	12
IV. Mierniki	13
V. Realizatorzy Programu	15
VI. Podmioty, które mogą ubiegać się o dotację	15
VII. Tryb realizacji Programu	16
VIII. Finansowanie	16
IX. Zasady składania ofert konkursowych	17
X. Monitoring	18

Wprowadzenie

W dniu 12 sierpnia 2014 r. Rada Ministrów pojęła uchwałę nr 165 w sprawie przyjęcia *„Krajowego Programu Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji”* zwanego dalej „KPPUWS 2020”. Postanowienia Programu wpisują się w kierunek średniookresowej strategii rozwoju kraju na lata 2014 - 2020. A jego konstrukcja określa cele operacyjne, priorytety oraz katalog działań, które w efekcie mają przyczynić się do *„zmniejszenia liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem o 1,5 mln osób oraz wzrost spójności społecznej”*.

Decyzja ukierunkowania nowego Programu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na problemy jednostek lub grup osób w tym rodzin wykluczonych społecznie pozwala stworzyć kompatybilność celów KPPUWS 2020 z kierunkami europejskiej polityki społecznej. Zgodnie z zawartą „umową partnerstwa” z 23 maja 2014 r. pomiędzy Komisją Europejską UE a Polską, która określa strategię inwestowania nowej puli europejskich środków finansowych w naszym kraju z celem tematycznym 9 jest: *„Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją”*¹.

Dodatkowo zakończony w 2014 r. projekt „Kompleksowe formy reintegracji społeczno - zawodowej w środowisku lokalnym”, w ramach POKL „Kapitał Ludzki 2008-2013” - przyczynił się do zwrócenia uwagi na kwestie wielosektorowości i partnerstwa przy rozwiązywaniu problemów wykluczenia społecznego. Testowane rozwiązania między innymi model lokalnej współpracy, czy regionalna platforma współpracy przełamały dominujący do 2008 r. pogląd, że dobre wykorzystanie usług reintegracji społecznej i zawodowej uzależnione jest przede wszystkim od poprawnego, indywidualnego wykonywania statutowych zadań określonych instytucji.

Wprowadzenie zmian w krajowej polityce społecznej oraz wyznaczenie nowych kierunków działań wobec polskich rodzin i ich członków wykluczonych społecznie, spowodowało modyfikację planowanych przedsięwzięć, w wyniku której doszło do połączenia założeń resortowych Programów Ministra Pracy i Polityki Społecznej, pn.: *„Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu”*, Edycja 2011-2015 oraz *„Świetlica – Dzieci – Praca”*, na rzecz wsparcia dziecka i rodziny w gminie na lata 2011 – 2015. Wraz ze zmianą utworzony został Program pn.: *Aktywne Formy Przeciwdziałania*

¹ Cel tematyczny 9 „umowy partnerstwa” z dn. 23 maja 2014 r. Komisji Europejskiej skonstruowany jest z trzech celów szczegółowych: wzrost szans na zatrudnienie dla osób dotkniętych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym, ograniczenie ryzyka wykluczenia społecznego spowodowanego dysproporcjami w dostępie do usług publicznych oraz włączenie społeczności zamieszkujących obszary peryferyjne i zdegradowane.

Wykluczeniu Społecznemu – nowy wymiar 2020, którego nazwa jest odpowiedzią na nowe wyzwania i cele obejmujące swym horyzontem lata 2016-2020.

Na potrzeby realizacji celu głównego i celów szczegółowych Programu przyjęto następujące definicje wykluczenia społecznego, aktywizacji oraz włączenia społecznego.

Zjawisko wykluczenia społecznego, to sytuacja uniemożliwiająca lub znacznie utrudniająca jednostce lub grupie osób, w tym także rodzinie pełnienia różnorodnych ról społecznych, korzystania z dóbr publicznych, infrastruktury społecznej, a także gromadzenia zasobów, w tym uzyskiwania dochodów gwarantujących godny sposób życia.

W ramach interwencji społecznej od kilku lat wykorzystywane są, a także rozwijane, instrumenty oddziaływania na sytuację jednostki lub grupy osób, w tym także rodzin, które w swojej misji mają wpisana aktywizację oraz włączenie społeczne. Pakiet tych instrumentów został nazwany „Aktywnymi Formami Pomocy”, wśród których wyróżnia się trzy podstawowe kategorie:

- 1) kategoria instytucjonalnych aktywnych form pomocy – obejmująca instytucje i podmioty z obszaru szeroko pojętych usług reintegracji społecznej i zawodowej (np. centra i kluby integracji społecznej, spółdzielnie socjalne), o określonych w przepisach prawa zadaniach,
- 2) kategoria indywidualnych aktywnych form pomocy – obejmująca instrumenty kierowane do indywidualnych osób, grup czy rodzin, wśród których wyróżnia się m.in.: kontrakt socjalny, indywidualny program zatrudnienia socjalnego, indywidualny program wychodzenia z bezdomności i zatrudnienie wspierane jako element zatrudnienia socjalnego,
- 3) kategoria programowych aktywnych form pomocy – obejmująca przedsięwzięcia organizacyjne mieszczące się w pojęciu „lokalnego programu”, inicjowanego przez samorząd terytorialny lub organizacje pozarządowe, wśród których wymienia się m.in.: roboty publiczne, staże i prace społecznie użyteczne.

Zadaniem Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej jest wspieranie jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych w większej aktywności dotyczącej wykorzystywania instrumentów „aktywnych form pomocy” w pokonywaniu barier utrudniających wyjście z sytuacji wykluczenia społecznego. Dlatego też największym wyzwaniem stawianym jako priorytet nowego Programu jest podejmowanie działań ukierunkowanych na włączenie społeczne jednostek lub grup osób, w tym także rodzin doświadczających ubóstwa i wykluczenia z różnych przyczyn.

I. Cele Programu

Każdy Program, powinien odpowiadać pewnym wyzwaniom, które utożsamiane są z inspiracją do poszukiwania nowych rozwiązań. Jednocześnie wyzwania stają się ramami celu głównego i celów szczegółowych. Stąd też uznano, że wyzwaniami dla AFPWS 2020 będą:

1. Polepszenie sytuacji osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez popularyzowanie wielosektorowej animacji aktywnych form pomocy, w tym zatrudnienia socjalnego z wykorzystaniem idei partnerstwa.
2. Wyższa jakość usług dla osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym. Poprzez profesjonalizację aktywnych form pomocy, w tym przygotowanie się do standaryzacji usług (standard minimalny).
3. Włączenie środowisk młodzieżowych poprzez animację i edukację w tworzeniu przestrzeni dla jej aktywności, ze szczególnym zwróceniem uwagi na wzmocnienie indywidualnych kompetencji społecznych.
4. Propozycje kształcenia młodzieży w zakresie nabycia umiejętności społecznych oraz form spędzania czasu wolnego jako działania o charakterze profilaktycznym.

Głównym celem *Programu Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – nowy wymiar 2020* jest **włączanie i wzmacnianie uczestniczenia w życiu społecznym i zawodowym osób wykluczonych społecznie oraz rozwój systemu aktywnej integracji poprzez wsparcie jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych.**

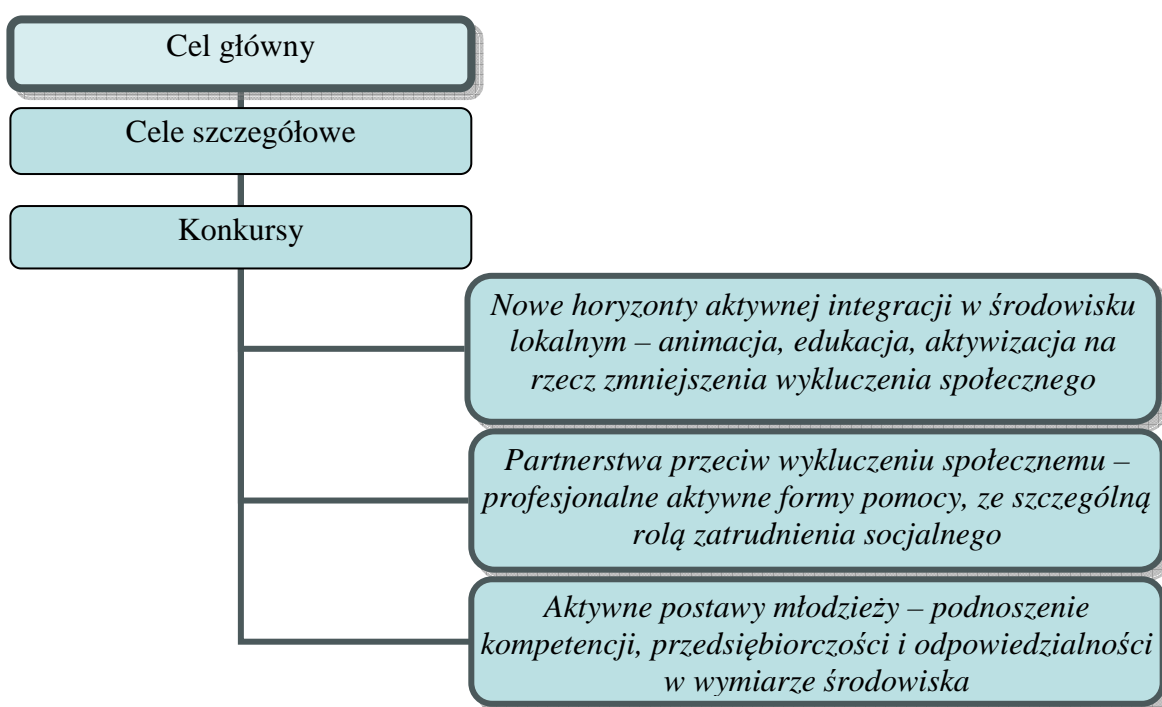
W ramach celu głównego wyznaczono następujące cele szczegółowe:

- objęcie osób, rodzin i ich członków zintegrowanymi lokalnymi działaniami pozwalającymi skorzystać z różnorodnego pakietu usług aktywizacyjnych dla uzyskania wzmocnienia ich indywidualnych kompetencji i umiejętności społecznych, zawodowych i edukacyjnych,
- umożliwienie osobom, rodzinom i ich członkom, będącym w trudnej sytuacji życiowej korzystania ze wspólnych dóbr, lokalnych usług społecznych oraz zasobów instytucjonalnych dostępnych w środowisku lokalnym,

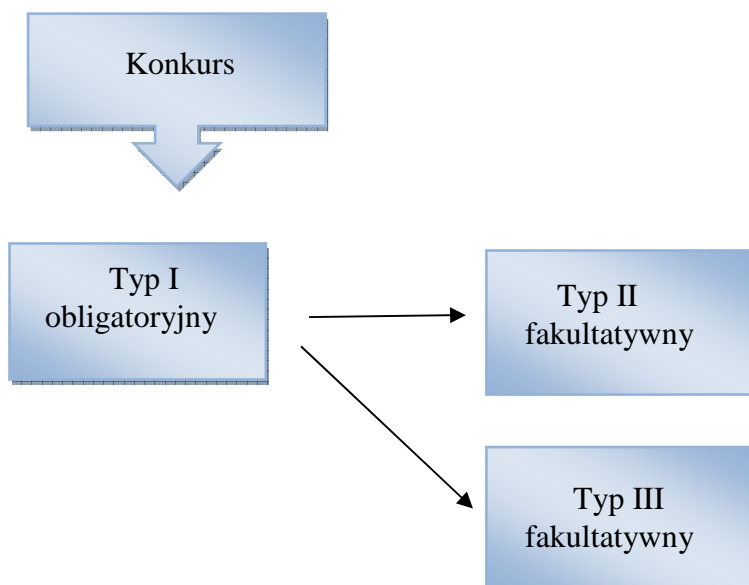
- integrowanie młodzieży szczególnie ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym z lokalnym środowiskiem poprzez działania edukacyjno-integracyjne.

II. Założenia Programu

Zrealizowanie celu głównego oraz celów szczegółowych przeprowadzone będzie za pomocą trzech otwartych konkursów ofert.

Podmioty ubiegające się o przyznanie dotacji w ramach konkursów mają możliwość wyboru jednego z dwóch działań fakultatywnych, jednocześnie zobowiązane są do wykonania działań wpisanych jako obligatoryjne.

Konkurs nr 1 - „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym – animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego”.

Proponowane typy działań projektowych:

Typ 1 (OBLIGATORYJNY): Uruchomienie lub rozszerzenie lokalnego projektu reintegracji społeczno-zawodowej dla określonej liczby beneficjentów, poprzez zrealizowanie następujących działań, takich jak:

- zaktywizowanie określonej grupy mieszkańców korzystających z pomocy społecznej, poprzez realizację kontraktów socjalnych lub indywidualnych programów zatrudnienia socjalnego poprzez uczestnictwo w zajęciach w CIS/KIS;
- aktywizacja w oparciu o zastosowanie instrumentów rynków pracy (prace społecznie użyteczne, roboty publiczne, prace interwencyjne, staże) oraz potencjał lokalnych zasobów;
- pomoc w usamodzielnieniu ekonomicznym beneficjentów projektu, poprzez dążenie do stworzenia przez nich własnych miejsc pracy np. w formie spółdzielni socjalnej, jak również przystąpienia do już istniejącej, założenia własnej działalności gospodarczej lub podjęcie zatrudnienia na otwartym rynku pracy;

Wyżej wymienione działania powinny opierać się na współpracy pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej oraz publicznymi służbami zatrudnienia jak i organizacjami pozarządowymi. Podmioty ubiegające się o przyznanie dotacji obligatoryjnie muszą zawrzeć stosowne porozumienia bądź też umowy partnerskie w celu skutecznego wykorzystania aktywizujących form pomocy wobec osób doświadczających ubóstwa i wykluczenia. Przedstawione powyżej działania powinny być ukierunkowane na usamodzielnienie się uczestników oraz ich powrót na otwarty rynek pracy, poprzez podjęcie zatrudnienia, założenia własnej działalności gospodarczej lub przystąpienia do spółdzielni socjalnej.

TYP 2 (FAKULTATYWNY): Animowanie przez projektodawców przedsięwzięć opartych na wielosektorowych partnerstwach, wdrażających scenariusze świadczenia usług reintegracyjnych, wykorzystujących różne zasoby instytucjonalne partnerów. Preferowane będą także inicjatywy uzupełniające, które będą spełniały rolę wspierającą animację – np. tworzenie i działanie nieformalnych/formalnych zespołów o charakterze doradczo-konsultacyjnym. Zadaniem zespołów będzie udzielenie pomocy podmiotowi reintegracyjnemu w określeniu zajęć dla uczestników, uwzględniającego możliwość

wykorzystania potencjały lokalnych instytucji. Zespoły te przygotowują również na zakończenie realizacji projektu rekomendacje m.in. do corocznej oceny zasobów pomocy społecznej w zakresie wykorzystania aktywnych form pomocy (zatrudnienia socjalnego).

TYP 3 (FAKULTATYWNY): Organizowanie i przeprowadzanie spotkań metodyczno-edukacyjnych (warsztatów) dla środowiska:

a) lokalnych instytucji (partnerów) na temat sposobów wspólnego przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu z wykorzystaniem instytucji zatrudnienia socjalnego (np. zajęcia animacji liderów reintegracji, wspólne diagnozowanie grup i przyczyn wykluczenia),

lub

b) środowiska podmiotów reintegracyjnych (sieć/platforma) o zasięgu regionalnym na temat wymiany wzajemnych doświadczeń w realizacji usług, poszukiwania oraz wypracowywania rozwiązań zbliżających do standaryzacji a także podejmowania współpracy z przedstawicielami powiatowych/wojewódzkich zespołów ds. ekonomii społecznej lub radami działalności pożytku publicznego.

Inspiracją dla projektodawców mogą być wzorce działań niektórych samorządów gmin i organizacji pozarządowych w ramach przedsięwzięć Modelu Lokalnej Współpracy (MLW).

Konkurs nr 2 - „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne formy pomocy, ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego”.

Proponowane Typy działań projektowych:

TYP 1 (OBLIGATORYJNY): Zaprogramowanie i wdrożenie lokalnego programu aktywizacji społecznej i zawodowej, z wykorzystaniem podmiotu zatrudnienia socjalnego, przy zapewnieniu minimalnego poziomu jakości usług (standard minimalny) oraz efektów w zakresie reintegracji społecznej, reintegracji zawodowej i zatrudnienia wśród absolwentów Centrów i Klubów Integracji Społecznej. Lokalny program aktywizacji społecznej i zawodowej stanowić ma integralną część realizowanej strategii rozwiązywania problemów społecznych na poziomie gminy, powiatu lub województwa.

Minimalne wymogi jakości usług w Typie I (obligatoryjnym) obejmują:

1. Moduł organizacyjny podmiotu zatrudnienia socjalnego, w tym:

- 1) Bazę lokalową, pozwalającą prowadzić zajęcia z uczestnikami projektu, dostosowaną do obsługi osób niepełnosprawnych;
- 2) Kadre specjalistów, gwarantującą niezbędny zakres zajęć, uwzględniający diagnozę potrzeb grupy uczestników;
- 3) Dokumentację merytoryczną projektu, w ramach której zostaną opracowane i zastosowane regulaminy uczestnictwa (w tym kontrakt socjalny, i indywidualny program zatrudnienia socjalnego), narzędzia diagnozy, kwestionariusze preferencji i zainteresowań zawodowych, testy psychologiczne, itp.;
- 4) Zawiązane lokalne partnerstwo podmiotu zatrudnienia socjalnego.

2. Moduł usługowy podmiotu zatrudnienia socjalnego, w ramach którego każdy uczestnik będzie miał zapewnioną możliwość skorzystania z różnych rodzajów poradnictwa, dostęp do udziału w samopomocowych grupach wsparcia, warsztatach psychoedukacyjnych, warsztatach edukacji społecznej i zawodowej, zajęciach integracyjnych, kursach podnoszących umiejętności i kwalifikacje zawodowe oraz różnych formach prozatrudnieniowych.

3. Moduł efektów reintegracji z uwzględnieniem:

- 1) Wymiaru społecznego efektów - odsetek uczestników projektu (minimalny odsetek: 60 % uczestników dotowanego projektu), którzy po zakończeniu udziału w projekcie m.in.: rozpoczną naukę, wzmocnią motywację do pracy, zwiększą pewność siebie i własnych umiejętności, podejmą wolontariat, poprawią stan zdrowia, ograniczą nałogi, poprawią funkcjonowanie oraz podejmą decyzje o dalszej aktywizacji,
- 2) Wymiaru zatrudnienia jako efektu - odsetek uczestników projektu (minimalny odsetek: 25% uczestników dotowanego projektu), którzy po zakończeniu udziału w projekcie, zgodnie z realizowanym w trakcie uczestnictwa programem, podejmą zatrudnienie w różnych formach), które zostanie potwierdzone konkretnymi deklaracjami pracodawców, co do liczby osób, wymiaru zatrudnienia i czasu jego trwania, lub zdecydują się na jedną z form przedsiębiorczości społecznej (np. spółdzielnia socjalna).

TYP 2 (FAKULTATYWNY): Wdrożenie dodatkowych usług społecznych, obok usług reintegracji społecznej i zawodowej, o ile jest to niezbędne dla zapewnienia indywidualizacji i kompleksowości wsparcia dla konkretnej osoby, rodziny czy środowiska. W ramach działań typu 2 można zastosować np.: usługi asystenckie wobec osób niepełnosprawnych, asystenturę rodzinną, terapie i mediacje, organizowanie dla rodzin uczestników programu aktywizacji społecznej i zawodowej, spotkań mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji. Działania w ramach tego typu mają wzmocnić formę kompleksowego udzielania wsparcia dla osób lub rodzin korzystających z usług podmiotu zatrudnienia socjalnego, na poziomie lokalnym.

Typ 3 (FAKULTATYWNY): Zorganizowanie działań o charakterze inicjatywno-dyskusyjnym dla przygotowania na potrzeby danego terytorium (powiat/województwo) ośrodka doradczo-edukacyjnego, służącego animacji form pomocy, w tematyce zatrudnienia socjalnego. Przedsięwzięcie to powinno być skierowane do przedstawicieli samorządu terytorialnego, lokalnych i regionalnych instytucji oraz organizacji obywatelskich i powinno mieć charakter spotkań inicjujących tworzenie lokalnych i regionalnych platform współpracy na rzecz propagowania zatrudnienia socjalnego jako formy przeciwdziałania i ograniczania zjawiska wykluczenia społecznego.

Konkurs nr 3 - „Aktywne postawy młodzieży – podnoszenie kompetencji, przedsiębiorczości i odpowiedzialności w wymiarze środowiska”.

Proponowane Typy działań projektowych:

TYP 1 (OBLIGATORYJNY): Opracowanie i wdrożenie lokalnego programu w zakresie aktywizacji społecznej młodzieży, z wykorzystaniem potencjału i zasobów szkół, podmiotów reintegracyjnych oraz lokalnych sieci świetlic i klubów młodzieżowych. Taki program powinien być opracowany z reprezentacją środowiska młodzieżowego i być nakierowany na:

- a) edukację obywatelską, zmierzającą do przyszłościowego zwiększenia uczestnictwa młodego pokolenia w procesach podejmowania decyzji - preferowane formy edukacyjne to organizacja debat, warsztatów dyskusyjnych, nauki organizacji konsultacji społecznych,

- b) animację młodzieżowych liderów – preferowane formy zajęć to nauka tworzenia i organizowania własnych grup formalnych (młodzieżowych organizacji pozarządowych) oraz grup nieformalnych, które będą mogły w przyszłości uczestniczyć w partycypacyjnym projektowaniu miejsc integracji, spędzania wolnego czasu np. ośrodków kultury, bibliotek, obiektów sportowych, miejsc spotkań, parków, placów zabaw etc.,
- c) nauką samoorganizacji i reprezentacji środowiskowej – preferowane formy zajęć to nauka i ćwiczenie procesu tworzenia i rozwoju ciał reprezentujących młodzież np. samorząd szkolny, rady młodzieżowe etc.,
- d) edukację w obszarze wolontariatu i ekonomii społecznej – preferowane formy zajęć to nauka i praktyczne ćwiczenia w zakresie tradycji i wartości wolontariatu, organizowanie wolontariatu w podmiotach ekonomii społecznej, świetlicach i klubach młodzieżowych.

Typ 2 (FAKULTATYWNY): Opracowanie i wdrożenie lokalnego programu dotyczącego przedsiębiorczości społecznej na lokalnym rynku pracy, który przeznaczony byłby dla młodzieży. Taki program powinien być dodatkową edukacyjną inicjatywą realizowaną przede wszystkim w szkołach lub innych instytucjach i podmiotach (np. w organizacjach pozarządowych, domach kultury czy ośrodkach sportu) z ukierunkowaniem jego na:

- a) wiedzę o podstawowych formach przedsiębiorczości społecznej, w tym spółdzielczości socjalnej, podmiotach reintegracyjnych na wypadek pierwszych niepowodzeń na rynku pracy,
- b) przybliżeniu wiedzy o akademickich biurach karier i inkubatorach przedsiębiorczości akademickiej,
- c) promowaniu i wsparciu spółdzielczości uczniowskiej i akademickiej (animacja, zajęcia metodyczno – szkoleniowe, konkursy z wiedzy o spółdzielczości, w tym socjalnej etc.

Typ 3 (FAKULTATYWNY): Opracowanie i wdrożenie lokalnego programu skierowanego do młodzieży, który będzie określał działania o charakterze profilaktycznym, propozycje kształcenia w zakresie nabycia umiejętności społecznych oraz form spędzania czasu wolnego.

Aranżowane zajęcia w określonej tematyce będą kładły nacisk na wykorzystanie indywidualnych preferencji i zdolności uczestników, jak również na edukację w zakresie problemu uzależnień zarówno wśród młodzieży, jak i w ich najbliższym otoczeniu. W działaniach należy wykorzystać lokalny potencjał instytucji i podmiotów różnych sektorów usług publicznych (np. szkół, świetlic i klubów młodzieżowych).

Zajęcia powinny być ukierunkowane na edukację:

- a) kulturalną, rozumianą m.in., jako organizacja interaktywnych zajęć twórczych (muzycznych, plastycznych, audiowizualnych etc.) wykorzystujących lokalną infrastrukturę kulturalną,
- b) historyczną, rozumianą m.in. jako organizacja interaktywnych warsztatów związanych z podmiotową tematyką, pogłębiającą wiedzę i zaangażowanie w sprawy społeczności lokalnej, jej historię, zabytki, mieszkańców,
- c) medialną, rozumianą m.in. jako organizacja interaktywnych zajęć warsztatowych, gier, quizów pozwalających nabywać kompetencje medialne i informacyjne,
- d) zdrowotną, rozumianą m.in. jako działania w obrębie aktywności fizycznej i sportu, wypoczynku, krajoznawstwa, turystyki społecznej, w tym organizacji rajdów, biegów na orientację, biegów tematycznych, oraz rozwój indywidualnych zainteresowań, działalności hobbystycznej i kółek zainteresowań.

III. Zakładane rezultaty

Poprzez wprowadzenie zmian do Programu „Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – nowy wymiar 2020” oraz realizację trzech otwartych konkursów przewiduje się:

- poszerzenie oferty działań ukierunkowanych na aktywizację społeczną i zawodową osób wykluczonych społecznie;

- zintensyfikowanie współpracy pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej oraz publicznymi służbami zatrudnienia w celu skutecznego wykorzystania aktywizujących form pomocy wobec osób zagrożonych wykluczeniem społecznym;
- dążenie do usamodzielnienia się adresatów projektów konkursowych oraz powrotu na otwarty rynek pracy;
- wzmocnienie działań partnerskich pomiędzy społecznością lokalną, a jednostkami organizacyjnymi służb zatrudnienia, pomocy społecznej oraz organizacjami pozarządowymi;
- wspieranie grup i inicjatyw społecznych (formalnych i nieformalnych);
- promowanie wolontariatu wzmacniającego postawy prospołeczne, aktywność i solidarność obywatelską;
- wzmocnienie działań profilaktycznych wśród młodzieży;
- stworzenie warunków dla kształtowania aktywnych postaw młodzieży;
- zmobilizowanie młodzieży do samopomocy społecznej i sąsiedzkiej z wykorzystaniem wsparcia środowiskowego;
- efektywne wykorzystanie zasobów Centrów i Klubów Integracji Społecznej, a także stworzenie warunków do podejmowania przez samorząd gminy oraz organizacje pozarządowe inicjatyw organizacyjnych, zmierzających do uruchamiania nowych podmiotów reintegracji społeczno-zawodowej;

IV. Mierniki

Na potrzeby niniejszego Programu wyznaczono do każdego z Konkursów mierniki. Przypisane mierniki wyznaczają szacunkową wartość dla corocznej edycji konkursu, a samo wyznaczenie odbyło się poprzez zdiagnozowanie dotychczasowych efektów wcześniej realizowanych Programów: („Aktywne Formy Przeciwdziałania Wykluczeniu Społecznemu” na lata 2011-2015 oraz „Świetlica- Dzieci- Praca na rzecz wsparcia dziecka i rodziny w gminie na lata 2011-2015”). Jednocześnie należy mieć na uwadze, że informacje zamieszczone w sprawozdaniu końcowym z realizacji zadania publicznego przesyłanym przez podmioty realizujące projekty będą przedstawiały wartość przyjętych mierników jedynie na dzień złożenia ww. sprawozdania.

Konkurs nr 1 - „Nowe horyzonty aktywnej integracji w środowisku lokalnym - animacja, edukacja, aktywizacja na rzecz zmniejszenia wykluczenia społecznego”

Nazwa wskaźnika	Wartość ogółem
Liczba uczestników projektów	300
Liczba osób objętych usługami instytucji zatrudnienia socjalnego, które pozytywnie zakończyły zajęcia	280
Liczba osób, które usamodzielnily się ekonomicznie	25
Liczba zawartych porozumień/ umów partnerskich	20

Konkurs nr 2 - „Partnerstwa przeciw wykluczeniu społecznemu – profesjonalne aktywne formy pomocy, ze szczególną rolą zatrudnienia socjalnego”

Nazwa wskaźnika	Wartość ogółem
Liczba osób objętych usługami instytucji zatrudnienia socjalnego	300
Liczba osób objętych usługami instytucji zatrudnienia socjalnego, które pozytywnie zakończyły zajęcia. Liczba absolwentów	280
Liczba absolwentów, którzy podjęli zatrudnienie wspierane	280
Liczba absolwentów, którzy podjęli zatrudnienie na otwartym rynku pracy	25
Liczba absolwentów, którzy podjęli działalność gospodarczą, w tym w formie spółdzielni socjalnej	20
Liczba zawartych porozumień/ umów partnerskich	20

Konkurs nr 3 - „Aktywne postawy młodzieży – podnoszenie kompetencji, przedsiębiorczości i odpowiedzialności w wymiarze środowiska”

Nazwa wskaźnika	Wartość ogółem
Liczba młodzieży uczestnicząca w projektach konkursowych	200
Liczba podmiotów reintegracyjnych oraz lokalnych świetlic środowiskowych i klubów młodzieżowych realizujących działania projektowe	15
Liczba inicjatyw wolontariackich	20

V. Realizatorzy Programu

Realizacja zadań Programu będzie prowadzona na dwóch szczeblach.

1. Szczebel centralny:

a) Departament Pomocy i Integracji Społecznej, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z następującym zakresem zadań:

- przeprowadzanie otwartego konkursu ofert ogłaszanego corocznie przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej;
- ocena ofert pod względem formalnym i merytorycznym (zgodnie z zasadami ogłoszenia o otwartym konkursie ofert);
- bieżący monitoring Programu,
- badanie zasadności wyznaczonych celów szczegółowych,
- przygotowywanie informacji (sprawozdania) z realizacji Programu oraz podawanie jej do publicznej wiadomości.

b) Biuro Kontroli, Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej:

- kontrola wybranych podmiotów realizujących zadania w ramach Programu w zakresie oceny prawidłowości wykonania umów zawartych z Ministrem Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

2. Szczebel lokalny – organizacje pozarządowe wymienione w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie działające w obszarze pomocy społecznej i zatrudnienia socjalnego oraz samorządowe jednostki organizacyjne – z następującym zakresem zadań:

- realizacja projektu poprzez wykonanie zakresu rzeczowo-finansowego oferty konkursowej, przyjętej w danym roku przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej do dofinansowania.
- przygotowanie sprawozdania merytoryczno – finansowego ze zrealizowanych zadań.

VI. Podmioty, które mogą ubiegać się o dotację

O dofinansowanie projektów w ramach *Programu Aktywne formy przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu – nowy wymiar 2020* mogą ubiegać się jednostki samorządu terytorialnego, organizacje pozarządowe wymienione w art. 3 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U z 2014 r., poz. 1118 z późn. zm.).

VII. Tryb realizacji Programu

1. Zasady otwartego konkursu ofert będą zawarte w ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert oraz zamieszczane:
 - na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej www.mpips.gov.pl,
 - na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej,
 - w siedzibie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej – 00-513 Warszawa, Nowogrodzka 1/3/5, - tablica ogłoszeń.
2. Komisja Konkursowa ds. Oceny Ofert (dalej: Komisja) będzie, co roku powoływana przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
 - a. Komisja Konkursowa stworzy listę rankingową najwyżej ocenionych ofert i przedstawi ją do akceptacji Ministrowi Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.
 - b. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej wybierze najbardziej efektywne projekty, zmierzające do realizacji celów Programu oraz podejmie decyzje o wysokości dofinansowania.
 - c. Wyniki otwartego konkursu ofert będą zamieszczane na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Biuletynu Informacji Publicznej, a także na tablicy ogłoszeń w siedzibie Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej.

VIII. Finansowanie

1. Realizacja Programu będzie finansowana ze środków budżetowych w części 44 – zabezpieczenie społeczne. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej dysponuje na wsparcie finansowe projektów w ramach AFPWS 2020 w latach 2016 - 2020 kwotą w wysokości 21.745.000 zł, co oznacza w skali roku możliwość przeznaczenia dotacji w wysokości 4.349.000 zł.
2. Kwota dotacji, w ramach poszczególnych konkursów Programu AFPWS 2020 będzie ogłaszana przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ogłoszeniach o otwartym konkursie ofert.

3. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zastrzega sobie prawo do ustalania w ogłoszeniu o otwartym konkursie ofert minimalnej i maksymalnej kwoty dotacji, jaką można otrzymać na realizację każdego z komponentów.
4. Koszty realizacji projektów będą dofinansowywane do wysokości 80% kosztów całkowitych projektu, co oznacza konieczność dysponowania przez podmiot składający ofertę konkursową własnym wkładem finansowym w wysokości minimum 20% kosztu całkowitego projektu.
5. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zastrzega sobie prawo do wprowadzenia oświadczenia oferenta, dotyczącego informacji, że na realizację przedstawionego projektu Wnioskodawca nie otrzymał dofinansowania z innych źródeł (z zastrzeżeniem, że nie dotyczy to wkładu własnego).
6. Zakres dofinansowania nie obejmuje:
 - inwestycji związanych z budową nowych obiektów;
 - zakupu nieruchomości;
 - pokrycia kosztów utrzymania biura Wykonawcy projektu starającego się o przyznanie dotacji (w tym także wydatków na wynagrodzenia pracowników), o ile nie służą one bezpośrednio realizacji zadań w ramach projektu,
 - kosztów związanych ze świadczeniami pieniężnymi wynikającymi z przepisów: ustawy o pomocy społecznej, ustawy o zatrudnieniu socjalnym, ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

IX. Zasady składania ofert konkursowych

1. Oferty konkursowe należy składać wyłącznie na formularzu oferty określonym w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 grudnia 2010 r. *w sprawie wzoru oferty i ramowego wzoru umowy dotyczących realizacji zadania publicznego oraz wzoru sprawozdania z wykonania tego zadania* (Dz. U. z 2011 r. Nr 6, poz. 25).
2. Jeden podmiot może złożyć tylko jedną ofertę, w ramach jednego ogłoszenia o otwartym konkursie ofert. W przypadku podmiotów posiadających oddziały terenowe z osobowością prawną ofertę składa jeden oddział albo zarząd główny.

3. Podmiot ubiegający się o dofinansowanie może realizować zadania projektowe we współpracy z lokalnymi partnerami.
4. Umowa podpisywana jest przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z jednym podmiotem wskazanym jako główny realizator zadania.
5. Złożone oferty nie podlegają uzupełnieniu ani korekcie po upływie terminu ich składania.
6. Złożenie oferty na wsparcie finansowe projektu nie jest równoznaczne z zapewnieniem przyznania dotacji lub przyznaniem dotacji we wnioskowanej wysokości.
7. Oferty niekompletne lub złożone na niewłaściwym formularzu nie będą rozpatrywane.
8. Od decyzji Komisji Konkursowej MRPiPS nie przysługuje odwołanie.
9. Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zastrzega sobie prawo odwołania konkursu bez podawania przyczyny.

X. Monitoring

Departament Pomocy i Integracji Społecznej, Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej odpowiedzialny jest za prowadzenie monitoringu z realizacji projektów konkursowych.

Zgodnie z zasadami otwartego konkursu ofert podmioty, którym zostanie przyznana dotacja zobowiązane są do przedłożenia sprawozdania z wykonania zadania publicznego. Wszystkie sprawozdania będą podlegały rozliczeniu merytoryczno-finansowemu wraz z przekazaniem ostatecznej decyzji Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej o uznaniu wykonania zadania konkursowego.

Dodatkowo pracownicy tutejszego resortu mogą przeprowadzać wizyty monitorujące mające na celu sprawdzenie rezultatów przeprowadzonych działań lub, które są w trakcie realizacji.

Na stronie internetowej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz w Biuletynie Informacji Publicznej corocznie ukazywać się będą sprawozdania przedstawiające podsumowanie efektów z realizacji projektów konkursowych.

Opracowanie:

Wydział Aktywnych Form Pomocy DPS – IV,
Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej

Nadzór merytoryczny:

Marzena Bartosiewicz, Zastępca Dyrektora Departamentu Pomocy i Integracji Społecznej